

ПРИМЉЕНО: 07.04.2016.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
09-	766		

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
Косовска Митровица
НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије о урађеној докторској дисертацији
аутора асист. др Данијеле Илић

На седници Наставно-научног већа Медицинског факултета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, одржаној 22.03.2016. године, бр. Одлуке 05-575 од 24.03.2016.године, именована је Комисија за оцену урађене докторске дисертације др Данијеле Илић, асистента на предмету Хигијена са медицинском екологијом, под називом: **”Специфичне стопе обољевања од болести узрокованих аерозагађењем при променама концентрација загађујућих материја”** у саставу:

1. Проф. др Милан Парлић – председник, Медицински факултет у Приштини,
2. Проф. др Александар Ћорац – члан, ментор, Медицински факултет у Приштини,
3. Проф. др Горан Трајковић - члан, Медицински факултет у Београду.

Након детаљног прегледа достављеног материјала Комисија Наставн научног већа подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

I ТЕХНИЧКИ ОПИС ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација “Специфичне стопе обољевања од болести узрокованих аерозагађењем при променама концентрација загађујућих материја” кандидата др Данијеле Илић по садржају и форми испуња све критеријуме ваљано обрађене и добро презентоване научне проблематике. Дисертација у куцаној форми на 113 страна текста

садржи 2 слике, 31 табелу, 18 графикона и 204 библиографске јединице из стручне литературе везане за истраживачку област.

II ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

У “Уводу” који је написан на 38 страна кандидат упућује на проблем загађења ваздуха као један од значајних фактора ризика животне средине. Индустријски развој и брза урбанизација у свету довели су до повећања потреба за енергијом, раста потрошње енергената и самим тим до повећања емисије загађујућих материја. Као главне загађујуће материје чије је присуство у ваздуху испитивано, издвојени су чађ, сумпор диоксид и азотдиоксид. Наведени су њихови значајни извори, како се преносе кроз ваздух и какав је њихов утицај на организам човека.

На основу истраживања која су се бавила проблемом загађења ваздуха, аутор указује да и краткотрајна и дуготрајна експозиција загађеном ваздуху може негативно да утичу на респираторни и кардиоваскуларни систем, као и да промене нивоа аерозагађења у кратком или дужем временском периоду могу да утичу на здравствено стање особа које су тим променама изложене. Чак и умерени раст загађења ваздуха може довести до значајног повећања броја особа које се јављају лекарима, у надлежним здравственим установама, услед проблема проузрокованих хроничним респираторним и кардиоваскуларним болестима, као и до раста стопе морталитета од истих болести. У подручјима где су стално присутне значајне концентрације загађујућих материја у ваздуху, код становништва се могу наћи промене на кожи, на костима, у ЦНС, успорен раст и развој деце итд. Наведено је да су на присуство одређених загађујућих материја у ваздуху, посебно осетљива деца, старије особе и особе који имају неко од хроничних обољења.

У поглављу “Циљ рада” јасно је дефинисан циљ истраживања. Постављен циљ био је да се утврди утицаја типова и нивоа загађења ваздуха, насталих специфичним променама употребе енергената, на здравствено стање изложених особа. Такође су, дефинисани и задаци који у реализацији истраживања требају бити реализовани како би се створили услови да се оствари постављени циљ. Утврђене су специфичности загађења ваздуха и карактеристике кретања нивоа загађења ваздуха специфичним загађивачима на дневном, годишњем, сезонском и вишегодишњем нивоу. Анализирани су фактори утицаја

који су условили одређене специфичности и карактеристике загађења ваздуха. Затим, су праћене дијагнозе болести које су регистроване у надлежним здравственим установама и испитана учесталост/број пацијената са болестима чија појава је везана за загађења ваздуха која су регистрована у подручју реализације истраживања.

У поглављу **“Материјал и метод рада”** које је написано на 8 страна наведени су начини, технике и методе прикупљања података у реализацији истраживања. Испитивање кретања загађења ваздуха је спроведено у сарадњи са надлежним службама Завода за јавно здравље Приштина-Косовска Митровица. Од загађујућих материја праћена су за енергенте специфична загађења кроз свакодневно праћење загађења ваздуха оксидима сумпора, азотним оксидима и партикулама чађи, на мерним местима у Косовској Митровици и Звечану. Узорковање ваздуха и одређивање концентрације загађујућих материја вршено је адекватним ПРО-ЕКОС-овим апаратима AT801 x 2. Сумпор диоксид је одређиван спектрофотометријски – парарозанилинском методом (TSMF), чађ је одређивана рефлектометријском методом, а азот диоксид спектрофотометријском методом са N(1-нафтил)-етилендиамином.

Подаци о обољевању изложеног становништва узети су из регистара пацијената и болести у надлежним здравственим установама примарне здравствене заштите - ДЗ Косовска Митровица и ДЗ Звечан. Из тих регистара издвојени су пацијенти којима су дијгностиковане болести система за дисање, кардиоваскуларне болести и здравствени симптоми и знаци на које загађење ваздуха има утицаја. Болести су класификоване у складу са Десетом ревизијом Међународне класификације болести, а испитаници су подељени у три категорије по узрасту : до 18 година, од 19 до 64 година и преко 65 година. Извор података о кретањима вредности температуре и влажности ваздуха за испитивани период је надлежна служба Републичког хидрометеоролошког завода Србије

У **„Резултатима рада”** на прегледан, истраживачки и статистички валидан начин изложени су добијени резултати истраживања. Резултати су представљени на 36 страница текста, садрже 31 табелу и 18 графикана. Сви графикони и табеле су праћени текстуалним образложењем, са одговарајућим коментаром.

Поглавље **“Дискусија”** засновано је на савременим принципима научно истраживачког рада, где је кандидат полазећи од врло јасних и значајних резултата рада, јасно протумачио добијене резултате и упоредио их са резултатима других истраживача

доступних у савременој литератури. Установљене су међусобне повезаности представљених резултата и указано је на њихове разлоге и основе.

У поглављу **“Закључак рада”** дати су јасни, концизни и адекватни закључци до којих се дошло у складу са постављеним циљевима истраживања и на основу добијених резултата. Закључци истраживања логично проистичу из резултата рада и дискусије и представљају осврт и став аутора у вези са актуелном проблематиком светских и домаћих студија у овој области. Узимајући у обзир специфичности кретања загађења на подручју истраживања и остале добијене резултате, може се рећи да закључци дају основ да рад носи одговарајући научни допринос.

У **“Литератури”** су наведене 204 референце које указују на коришћење савремених иностраних и домаћих литературних извора, а које су проблематику везану за област истраживања обрађивале у последњих неколико година, што указује да су литературни изводи правилно и адекватно коришћени.

III ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација **“Специфичне стопе обољевања од болести узрокованих аерозагађењем при променама концентрација загађујућих материја”** кандидата др Данијеле Илић, представља оригиналан и самосталан научни рад, који даје значајан допринос медицинској науци и истраживањима здравља становништва.

Аутор је у својој дисертацији утврдио да је промена употребе енергената, до које је дошло услед примене **“Уредбе о обавезној наплати електричне енергије”**, имала значајан утицај на промену квалитета ваздуха на испитиваном подручју, што је резултирало негативним исходом на здравствено стање испитиване популације. Као последица излагања концентрацијама загађујућих материја у вазуху, дошло је до пораста броја респираторних обољења код деце узраста од 0 до 18 година. Резултати добијени овим истраживањем представљају једно од првих истраживања о утицају и последицама загађења ваздуха на здравствено стање становништва на територији Косова и Метохије и могу се искористити за унапређење мера и предлога за смањење емисије загађујућих материја у ваздуху у циљу очувања и унапређења здравља, посебно младих особа испод 18 година старости.

IV ЗАКЉУЧАК

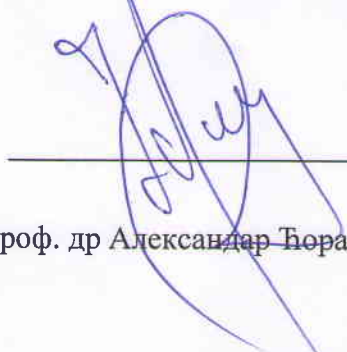
Докторска дисертација Асист. др Данијеле Илић под насловом **“Специфичне стопе обољевања од болести узрокованих аерозагађењем при променама концентрација загађујућих материја”** представља оригиналан и самосталан научни рад, који даје значајан допринос медицинској науци и струци. Циљеви су јасно и прецизно дефинисани, коришћена је одговарајућа свремена литература, а добијени резултати истраживања су јасно приказани. Закључци су јасни и представљају одговор на постављене циљеве истраживања.

Имајући у виду све изнете чињенице, Комисија у напред наведеном саставу предлаже Наставно-научном већу Медицинског факултета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, да усвоји позитивну оцену ове докторске дисертације и проследи је у даљи поступак за јавну одбрану.

Чланови Комисије

Проф. др Милан Парлић – председник

Проф. др Александар Торац- ментор

Проф. др Горан Трајковић- члан